

20 CIJENE

20-0 METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Za indeks potrošačkih cijena cijene se prikupljaju na pet lokacija (gradova) u Federaciji Bosne i Hercegovine (Bihać, Mostar, Sarajevo, Tuzla i Zenica) odabranih prema kriteriju broja stanovnika i njihovoj ulozi u geografskom području kojem pripadaju.

Sve cijene prikupljaju uposlenici Federalnog zavoda za statistiku prema utvrđenom vremenskom rasporedu i unaprijed odabranom uzorku prodavnica/prodavaonica, tržnica i ustanova koje pružaju različite usluge stanovništvu. Snimatelji cijena dobijaju jasne specifikacije naziva proizvoda, njegove COICOP šifre i jedinice mjere i na osnovu/temelju tih informacija samostalno biraju konkretan proizvod čiju će cijenu snimati na određenom prodajnom mjestu, u skladu/sukladno sa kriterijem najprodavanijeg proizvoda na datom prodajnom mjestu. Kako bi se osiguralo da snimatelji iz mjeseca u mjesec snimaju cijene istih proizvoda, te kako bi se moglo pratiti koje proizvode snimatelji posmatraju na terenu, u upitnik se unose karakteristike proizvoda, kao što su marka, vrsta i količina proizvoda koji se snima, te informacije o eventualnim zamjenama ovih karakteristika ukoliko ih bude.

Takav način snimanja omogućuje praćenje promjene kretanja cijena između dva perioda, tj. praćenje dinamike kretanja cijena.

Za potrebe indeksa potrošačkih cijena snimanje cijena se vrši sljedećih dana u mjesecu:

- za poljoprivredne proizvode koji se prodaju na tržnicama cijene se prikupljaju dva puta mjesečno, i to u prvoj i trećoj sedmici/tjednu u mjesecu;

- za sve ostale proizvode cijene se, u skladu/sukladno sa važećim Evropskim/Europskim regulativama, prikupljaju jedanput mjesečno (između 1. i 21. u mjesecu), s tim da se nužno održava isti interval između prikupljanja.

Indeks potrošačkih cijena u Federaciji Bosne i Hercegovine izračunava se na osnovu/temelju reprezentativne liste proizvoda koju u 2007. godini čine 646 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se oko 10.000 cijena na unaprijed definiranom uzorku prodajnih mjesta i geografskih lokacija.

PRICES

NOTES ON METHODOLOGY

Sources and methods of data collection

For the consumer price index, the prices are being collected in five geographic locations (towns) of Federation of Bosnia and Herzegovina (Bihać, Mostar, Sarajevo, Tuzla and Zenica) chosen to the criterion of their weight in terms of population and their role with respect to the geographical areas they belong to.

All the prices are being collected by the personnel of the Federal Office of statistics of FB&H by the pre-defined schedule and panel of outlets, markets and Institutions providing different kinds of services to citizens. The price collectors receive a clear specifications of the item name, its COICOP code, and unit of measurement that allows them to choose a concrete item for price collecting in specific outlet, in accordance with the criterion of the most sold products in that outlet. In order to be sure that the collector is collecting prices for exactly the same items each month the form for price collecting also includes the information's on detailed product description in terms of brands, variety and quantity, as well as the information's on possible replacements of items.

All of this allows us the monitor the exact price change in different periods.

For the purposes of CPI calculations, the price collection is scheduled as follows:

- for agricultural products sold on green markets the prices are being collected twice a month, in the first and third week of a month;

- for other items the prices, in accordance with European Regulative, are being collected once a month (on the 1 and 21 of the month) with the obligation of maintaining the interval of price collection.

The CPI in Federation of Bosnia and Herzegovina is calculated on the basis of the representative List of products that in 2007 consisting of 646 different items. Each month over 10.000 prices are being collected in a fixed panel of geographical locations and outlets.

CIJENE PRICES

Za obračun indeksa potrošačkih cijena upotrebljava se Klasifikacija osobne potrošnje prema namjeni (Classification of Individual Consumption by Purpose-COICOP) po kojoj se proizvodi i usluge dijele na dvanaest osnovnih odjeljaka za koje se izračunavaju indeksi.

Za indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda, cijene se prikupljaju od industrijaskih preduzeća/poduzeća, mjesečno putem obrasca C-41.

Obuhvaćeni su najvažniji proizvodi i usluge koje se proizvode i prodaju na domaćem tržištu.

Cijene se prikupljaju od 238 proizvodnih subjekata, za oko 460 proizvoda. Svakog mjeseca se, od izabranih preduzeća/poduzeća, prikuplja oko 780 pojedinačnih cijena za izabrane proizvode.

Za obračun indeksa cijena proizvođača industrijskih proizvoda upotrebljava se Klasifikacija djelatnosti (KD) prema kojoj se poslovni subjekti razvrstavaju u područja C, D i E i Nomenklatura industrijskih proizvoda (NIP).

Definicije

Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda i usluga koje rezidentna domaćinstva/kućanstava kupuju radi zadovoljenja svojih osobnih potreba.

Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda koje industrijska preduzeća/poduzeća proizvode i prodaju na domaćem tržištu.

Ponderi

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje **indeksa potrošačkih cijena** su koeficijenti koji odražavaju relativnu važnost odabranih proizvoda i usluga u ukupnoj potrošnji domaćinstava/kućanstva na domaćem teritoriju. Pomoću njih se izračunavaju elementarni indeksi kao ponderisani prosjeci. Bazirani su na podacima povezanim sa finalnom potrošnjom domaćinstava/kućanstva i na podacima o broju stanovnika.

The classification of products used in the CPI is based on the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP) The COICOP breaks consumer expenditure is divided into twelve different groups of consumer goods and services.

For Producers'prices indices of industrial products , all items the prices are being collected once a month by form named C-41.

Product coverage. All relevant product produced by enterprises and sold on domestic market is covered by this index.

Enterprises coverage. The prices are collected from 238 producers.Eath month, from selected enterprises collected around 780 single prices.

The classification of products used in the PPI is based on Classification of Activities by which legal entities are classified in sections C-Mining, D-Manufactori ng and E-Electricity, gas and water suply and Nomenclature industrial products (NIP).

Definitions

Consumer Price index allows us to measure the consumer price inflation that is the rate of change of the consumer prices of goods and services that are purchased by the households through monetary transactions in the economic territory of the country for products that directly satisfy consumer needs.

Producer Price index presents measurement price changes of industrial products sold on domestic market.

Weights

Weights used for calculating the CPI reflect relative importance of the sampled goods or services in the total consumption of resident households within the domestic territory. They are used for elementary indices calculations as the weighted averages. They are based on the data linked to the Household Final Consumption and population.

Osnovni izvor podataka za izradu pondera za obračun indeksa potrošačkih cijena je Anketa o potrošnji domaćinstava/kućanstva. Za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena od januara/siječnja 2007. godine primjenjuju se ponderi koji se baziraju/temelje na podacima iz Ankete o potrošnji domaćinstava/kućanstva iz 2004. godine. Ponderi se svake godine korigiraju indeksom kretanja cijena u prethodnoj godini.

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje **indeksa cijena proizvođača industrijskih proizvoda** su koeficijenti koji odražavaju relativno učešće vrijednosti prodaje pojedinog proizvoda u ukupnoj vrijednosti prodaje svih proizvoda na domaćem tržištu. Ponderi koji se koriste u 2008. godini su izračunati i primjenjuju se od 2002. godine.

The most important data sources for calculating the weights used in the consumer price indices are the Household Budget Survey. Since January 2007, the compilation of the CPIs has been based on the weights derived from household expenditures from the 2004 Household Budget Survey, updated every year according to changes in prices in a previous year.

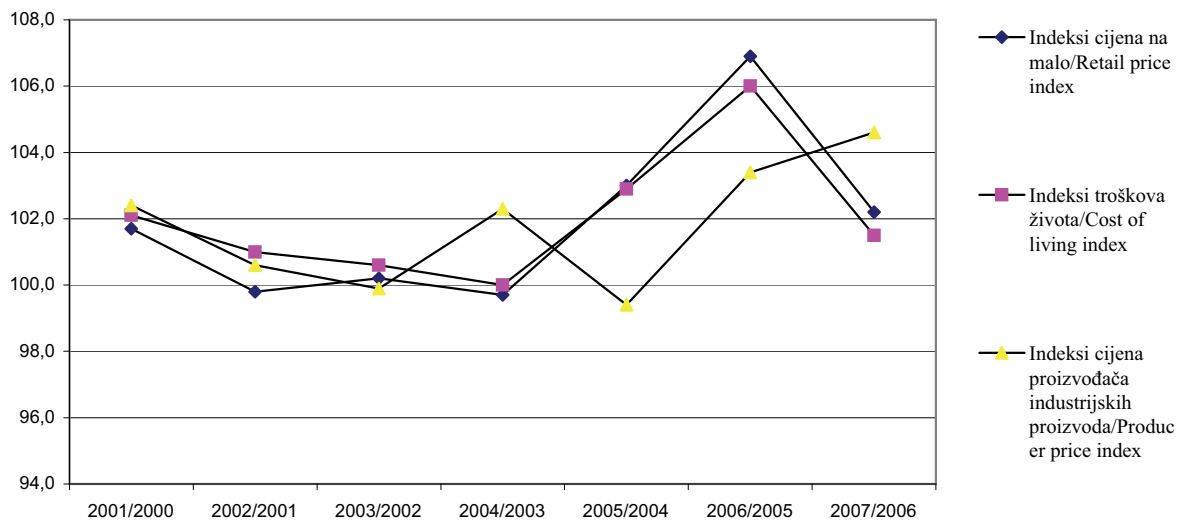
*Weights used for calculating the **PPI** reflect relative importance value of sale each product in the total value production sold on domestic market. The weights used for calculating PPI in 2008 were been calculated in 2002.*

CIJENE
PRICES

20 -1 INDEKSI CIJENA NA MALO
RETAIL PRICE INDICES

	<u>2001</u> 2000	<u>2002</u> 2001	<u>2003</u> 2002	<u>2004</u> 2003	<u>2005</u> 2004	<u>2006</u> 2005	<u>2007</u> 2006
UKUPAN INDEKS <i>TOTAL INDEX</i>	101,7	99,8	100,2	99,7	103,0	106,9	102,2
Prehrambeni proizvodi - ukupno <i>Foodstuff - total</i>	102,4	102,0	100,1	98,5	101,4	108,1	103,9
Poljoprivredni proizvodi <i>Agricultural products</i>	98,8	101,5	101,8	98,8	104,5	106,1	105,4
Industrijski proizvodi - ukupno <i>Industrial products - total</i>	101,8	99,6	100,0	99,6	102,0	106,8	101,7
Industrijski prehrambeni proizvodi <i>Industrial foodstuff</i>	103,5	102,1	99,6	98,5	100,5	108,7	103,4
Industrijski neprehrambeni proizvodi <i>Industrial nonfood products</i>	100,8	98,3	100,2	100,3	101,8	106,5	101,0
Pića i duhan <i>Beverages and tobacco</i>	103,7	101,0	100,2	98,7	110,1	101,5	101,2
Pića (alkoholna i bezalkoholna) <i>Beverages (alcoholic and nonalcoholic)</i>	105,8	102,1	100,4	97,3	99,9	102,9	102,3
Duhan <i>Tobacco</i>	101,7	100,0	100,0	100,0	120,4	100,0	100,0
Usluge <i>Services</i>	102,5	100,1	100,3	100,4	106,8	107,6	102,7

Indeksi cijena i troškova života
Price and cost of living indices

20-2 INDEKSI TROŠKOVA ŽIVOTA
COST OF LIVING INDICES

	<u>2001</u> 2000	<u>2002</u> 2001	<u>2003</u> 2002	<u>2004</u> 2003	<u>2005</u> 2004	<u>2006</u> 2005	<u>2007</u> 2006
UKUPAN INDEKS <i>TOTAL INDEX</i>	102,1	101,0	100,6	100,0	102,9	106,0	101,5
Ishrana/Prehrana <i>Food</i>	101,2	102,8	100,8	99,5	101,7	107,5	102,9
Duhan i piće <i>Tobacco and beverages</i>	104,0	101,3	100,4	98,8	109,8	102,1	100,8
Odjeća i obuća <i>Clothes and footwear</i>	101,2	103,9	102,2	101,6	101,8	102,1	99,8
Stanovanje <i>Housing and household operations</i>	103,4	98,8	99,1	100,0	100,6	106,9	100,4
Stan <i>Rent</i>	98,9	99,0	97,1	100,8	100,2	104,5	101,9
Ogrijev i rasvjeta <i>Fuel and light</i>	111,9	98,4	99,1	99,7	102,6	117,8	102,5
Pokućstvo <i>Household furnishings</i>	99,8	98,9	100,1	99,9	99,3	99,4	98,0
Higijena i njega zdravlja <i>Hygiene and health</i>	98,0	97,3	100,0	99,5	100,3	109,6	101,2
Obrazovanje i kultura <i>Education and culture</i>	102,7	100,8	100,8	100,1	100,1	102,0	100,6
Prijevoz, poštanske i telekomunikacijske usluge <i>Transport and communications</i>	103,4	98,6	101,0	101,5	109,0	107,9	101,8
Robe <i>Goods</i>	102,0	101,3	100,7	99,9	102,5	105,9	101,4
Usluge <i>Services</i>	102,7	99,7	100,0	100,6	105,1	107,0	102,4

20 -3 INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA
CONSUMER PRICE INDICES

Odjeljak <i>Division</i>	2006 2005	2007 2005	2007 2006
UKUPAN INDEKS <i>TOTAL INDEX</i>	106,0	107,9	101,9
Hrana i bezalkoholna pića <i>Food and non-acholic beverages</i>	107,8	111,6	103,6
Aklohlna pića i duhan <i>Alcoholic beverages, Tobacco</i>	100,7	101,7	101,0
Odjeća i obuća <i>Clothing and footwear</i>	101,2	98,4	97,2
Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti <i>Housing, water, electricity, gas and other fuels</i>	113,0	115,4	102,1
Najmeštaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće <i>Furniture, household equipment, routine maintenance of the house</i>	101,2	101,5	100,3
Zdravstvo <i>Health</i>	110,3	110,5	100,2
Prijevoz <i>Transport</i>	105,3	105,8	100,5
Komunikacije <i>Communication</i>	110,3	112,9	102,3
Rekreacija i kultura <i>Recreation and culture</i>	103,6	106,8	103,1
Obrazovanje <i>Education</i>	100,9	104,7	103,7
Restorani i hoteli <i>Restaurants and hotels</i>	104,3	108,6	104,2
Ostala dobra i usluge <i>Miscellaneous goods and services</i>	101,3	101,7	100,4

20-4 INDEKSI CIJENA PROIZVOĐAČA INDUSTRIJSKIH PROIZVODA PO PODRUČJIMA I ODJELJCIMA SKD
INDUSTRIAL PRODUCER PRICE INDICES BY SECTIONS AND DIVISIONS OF CEA

	$\frac{\text{€ 2001}}{\text{€ 2000}}$	$\frac{\text{€ 2002}}{\text{€ 2001}}$	$\frac{\text{€ 2003}}{\text{€ 2002}}$	$\frac{\text{€ 2004}}{\text{€ 2003}}$	$\frac{\text{€ 2005}}{\text{€ 2004}}$	$\frac{\text{€ 2006}}{\text{€ 2005}}$	$\frac{\text{€ 2007}}{\text{€ 2006}}$	
UKUPAN INDEKS	102,4	100,6	99,9	102,3	99,4	103,4	104,6	TOTAL INDEX
C Rudarstvo	99,8	100,3	97,9	99,4	98,4	105,0	111,1	Mining
10 Vađenje ugljena i treseta	100,5	100,9	96,6	98,9	98,0	105,1	111,8	Mining of coal and peat
14 Vađenje ostalih ruda i kamena	98,2	98,7	103,1	101,6	100,0	104,7	107,9	Other mining and quarrying
D Prerađivačka industrija	99,9	99,7	100,2	103,4	99,4	101,3	104,7	Manufacturing
15 Proizvodnja hrane i pića	101,9	98,6	101,0	102,7	99,9	100,5	106,1	Mfr. of food & beverages
16 Proizvodnja duhanskih proizvoda	102,6	103,1	100,0	100,0	95,1	103,6	100,0	Mfr. of tobacco products
17 Proizvodnja tekstila	99,0	100,0	109,6	100,3	100,0	98,1	100,0	Manufacture of textiles
18 Proizvodnja odjeće; dorada i bojenje krzna	98,7	95,3	98,8	99,2	102,6	108,1	100,2	Manufacture of clothing; dressing and dyeing of fur
19 Prerada kože, izrada galanterije i obuće	101,9	99,4	99,0	98,8	98,7	100,1	102,1	Processing of leather, mfr. of haberdashery and footwear
20 Prerada drveta/drva i proizvodnja proizvoda od drveta/drva osim namj.	96,1	99,3	98,4	99,6	99,8	100,8	104,4	Processing of wood and mfr. of wood products not furniture
21 Proizvodnja celuloze, papira i proizvoda od papira	93,3	93,8	94,7	97,1	95,5	100,0	100,8	Mfr. of pulp, paper and paper product
22 Izdavačka i štamparska/tiskarska djelatnost	100,1	100,0	102,6	98,1	97,9	101,1	100,1	Publishing, printing and recorded media
23 Proizvodnja koksa, naftnih derivata i nuklearnog goriva	98,2	99,6	89,7	93,8	103,0	101,4	96,8	Manufacture of coke, petroleum products and nuc.fuel
24 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	105,1	100,8	97,9	95,2	96,6	95,2	99,3	Manufacture of chemicals and chemical products
25 Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	-	-	95,1	99,5	103,1	96,7	101,6	Manufacture of rubber and plastic products
26 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	101,9	99,7	100,4	97,8	102,5	101,7	107,0	Mfr. of other non-metallic mineral products
27 Proizvodnja metala	96,1	100,0	103,7	126,8	98,8	105,8	113,2	Manufacture of basic metals
28 Proizvodnja proizvoda od metala, osim mašina/strojeva i opreme	98,9	100,9	103,2	120,3	97,2	105,8	107,0	Manufacture of metal products not machines
29 Proizvodnja mašina/strojeva i uređaja d. n.	99,1	99,7	87,4	96,9	95,2	100,8	94,5	Manufacture of machinery and equipment, n.e.c.
30 Proizvodnja kancelarijskih mašina i kompjutera	-	-	-	-	-	100,0	100,0	Manufacture of office machinery and computers
31 Proizvodnja električnih mašina/strojeva i aparata, d. n.	100,0	100,0	103,1	98,8	99,9	107,0	102,9	Mfr. of electrical machinery and apparatus n.e.c.
33 Proizvodnja medicinskih optičkih instrumenata, satova	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Mfr. of medical, precision and optical instruments
34 Proizvodnja motornih vozila prikolica i poluprikolica	-	-	99,5	101,1	99,4	101,3	101,5	Manufacture of motor vehicles trailers, semi-trailers
36 Proizvodnja namještaja, prerađivačka industrija, d.n.	101,5	103,5	99,3	98,0	99,1	99,0	103,2	Manufacture of furniture, manufacturing n.e.c.
E Snabdijevanje/Opskrba elekt. energijom, gasom/plinom i vodom	106,8	102,2	99,7	100,0	100,0	109,3	101,2	Electricity, gas and water supply
40 Snabdijevanje/Opskrba elek.en. gasom/plinom, parom, toplom vodom	109,0	102,5	99,7	100,0	100,0	110,0	101,1	Electricity, gas, steam and hot water supply
41 Sakupljanje, prečišćavanje i distribucija vode	100,2	100,0	100,0	100,0	100,5	97,6	102,5	Gathering, refining and distribution of water